

Høringsinnspill Utenriks- og forsvarskomiteen fra ForUM 2019

Forum for utvikling og miljø (ForUM), et nettverk av over 50 norske organisasjoner, takker for muligheten til å gi innspill til statsbudsjettet for 2019.

Sivilsamfunn er en nøkkel til bærekraftig utvikling

Bærekraftsmålene kan ikke nås uten aktive sivilsamfunn, men vi vet at sivilsamfunn som jobber for menneskerettigheter og miljø er under press i mange deler av verden. Det er derfor uheldig at støtten til sivilsamfunn i utviklingsland holdes på samme nivå, samtidig som budsjettet totalt øker. Som pådriver for demokrati bør Norge gå foran også når det gjelder å sikre stabile rammevilkår for norske organisasjoner, derfor er forutsigbarhet knyttet til Informasjonsstøtten avgjørende. Videre er det beklagelig at organisasjoner som arbeider med fredsspørsmål opplever kutt i en tid hvor spenningene øker, og behovet for nedrustning er større enn på lenge.

Forum for utvikling og miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Øke støtten til posten sivilt samfunn slik at støtten ikke svekkes i forhold til resten.
- Øke og øremerke midler til informasjonsstøtten til norske sivilsamfunnsorganisasjoner.
- Øremerke støtte til arbeid med fredsspørsmål.

Samstemthetsrapportering

I år er *klima- og miljø* fokus for regjeringens samstemthetsrapportering, som skal "vurdere dilemmaer, understreke viktigheten av å utvise aktsomhet slik at vi fremmer bærekraftsmålene på en god og helhetlig måte, og unngå utilsiktet skade eller at målene undergraves". Men regjeringen ser dessverre helt bort fra Norges største dilemmaer for å nå klimamålet når de velger å kun se på "hvordan fornybar energi som et relevant norsk politikkområde samspiller med klima og miljø i utviklingspolitikken".

Rapporten sier ikke et ord om de virkelig store utfordringene Norge har som produsent og eksportør av olje og gass, samtidig som *alle* land ifølge Parisavtalen skal ha netto nullutslipp av klimagasser i 2050. Det nevnes heller ikke at Norge bør ha et klimamål om *minst* 53% kutt i utslipp til 2030 hvis vi skal gjøre vår rettfærdige andel av den globale innsatsen som må til for å innfri Parisavtalen, mens målet i dag er 40% og Norge har økt sine utslipp med 3,4% siden 1990.

Forum for utvikling og miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Be regjeringen å komme tilbake med en samstemtrapport som gjennomgår Norges fossilindustri- og klimapolitikk.

Nasjonal handlingsplan for bærekraftsmålene

Både OECD og Norad har påpekt at rapportering på samstemthet og bærekraft som del av statsbudsjettet ikke fungerer optimalt. Rapportene fokuserer først og fremst på hva som er oppnådd, heller enn å se på forbedringspunkter og bruke resultatinformasjonen som grunnlag for nye beslutninger. Erfaringer fra andre land viser at der man har en helhetlig handlingsplan for bærekraftsmålene som omfatter alle departementer og alle bærekraftsmål, får man også en substansiell rapportering. Eksempler på slike land er Sverige, Danmark, Finland og Tyskland. Også det norske stortinget har bedt regjeringen om å legge fram for Stortinget "en plan for hvordan Norge vil gjennomføre bærekraftsmålene, nasjonalt og internasjonalt". (Innst. 440 S (2016–2017), Meld. St. 24 (2016–2017)). ForUM kan ikke se at dette har skjedd.

I årets statsbudsjett har regjeringen nevnt et samarbeid med SSB om tilgjengeliggjøring av indikatorer og statistikk på Norges implementering av bærekraftsmålene. Norge bruker i dag statistikken til å rapportere på globale indikatorer som er mest relevante for land som er atskillig fattigere enn Norge. ForUM mener Norge bør følge FNs anbefaling om å utvikle nasjonale indikatorer som kan være relevante i en norsk sammenheng, helst som en del av SSB-prosjektet.

Forum for utvikling og miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Be regjeringen invitere til en bred dialog om nasjonale indikatorer, formen og målet for en handlingsplan, og hva slags rapportering som er hensiktsmessig for å maksimere måloppnåelsen, samtidig som man sikrer åpenhet rundt bærekraftsarbeidet og de dilemmaene Norge møter. Hvordan man best mulig måler og rapporterer på samstemthet bør være en del av samtalen.
- Be regjeringen legge en tidsplan for arbeidet for en nasjonal handlingsplan, med klare frister for når handlingsplanen skal være på plass.
- Be regjeringen legge fram for Stortinget til debatt en samlet rapportering på bærekraftsmålene, for eksempel i form av en årlig stortingsmelding.

Klimatilpasning

ForUM ønsker regjeringens satsning på økt finansiering til tilpasning, og særlig støtte til Tilpasningsfondet, velkommen. Fondet når, ifølge evalueringer, de aller fattigste, men det er underfinansiert og har lange køer. Med tanke på at kun 9% av norsk klimastøtte har gått til tilpasning i snitt årlig (2010-2017) er opptrappingen imidlertid altfor liten. Beregninger fra SEI viser at Norge frem til 2030 bør gi 15 milliarder i året til klimatilpasning for å bidra rettferdig til Parisavtalen.

Forum for utvikling og miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Be regjeringen øke støtten til Tilpasningsfondet fra 50 millioner NOK til 190 millioner NOK.

Det grønne klimafondet

I årets budsjett dobler regjeringen, som tidligere lovet, støtten til Det grønne klimafondet fra 400 millioner til 800 millioner. Fondet er Parisavtalens hovedmekanisme for klimafinansiering, og økningen er et ledd i en opptrapping av klimafinansiering som skal skje ifølge avtalen. Neste år skal alle land melde inn mye mer ambisiøse nasjonale klimamål under Parisavtalen, og mange fattige land er avhengige av økt klimafinansiering for å kunne trappe opp sin innsats. Verdens stater ligger imidlertid langt unna å oppfylle målet om 100 milliarder dollar i klimafinansiering per år innen 2020, og Trump har trukket USAs finansiering av Det grønne fondet. En rekke land har derfor lovet å doble støtten til Det grønne klimafondet ved fondets påfylling i høst. Det den norske regjeringen gjør er dog å gjenvinne et gammelt løfte som de annonserte i Paris allerede i 2015, og som Norge først nå leverer på.

Forum for utvikling og miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Doble støtten til Det grønne klimafondet fra løftet i Paris i 2015 om 800 millioner NOK, til en faktisk økning i 2020 til 1600 millioner.

Matsikkerhet

20 millioner flere mennesker går sultne til sengs i dag enn for 10 år siden, og 150 millioner barn er veksthemmet på grunn av underernæring. Før sommeren lanserte regjeringen sin handlingsplan for bærekraftige matsystemer. Handlingsplanen, som var signert av syv ministre fra seks departementer, gav et signal om en substansiell opptrapping av arbeidet med å bekjempe sult og øke matsikkerhet. Økningen på 100 millioner i statsbudsjettet er imidlertid ikke nok til å innfri regjeringens egne ambisjoner på området. Det er også vanskelig å se konkret hvordan pengene skal brukes.

ForUM for Utvikling og Miljø anmoder derfor komiteen om å:

- Be regjeringen øke støtten og synliggjøre og konkretisere handlingsplanen i statsbudsjettet.

Vi takker for oppmerksomheten og ønsker komiteen lykke til med behandlingen.